

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ

"СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"



SOFIA UNIVERSITY  
"ST. KLIMENT OHRIDSKI"

• ДЕПАРТАМЕНТ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА УЧИТЕЛИ

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР:

ПРОФ. ДН ДИМИТЪР ВЕСЕЛИНОВ



## ПИСМЕН ИЗПИТ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ДИСЦИПЛИНИ

### ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА IV ПКС (КОНСПЕКТ)

#### I. ТЕМИ:

1. Съвременни европейски и национални документи за реформиране на професионалното образование и обучение и тяхното приложение в обучението по икономическите дисциплини.

Тематична рамка:

Научното знание по избран от учителя предмет.

Стратегия „Европа – 2020“ и особености на икономиката, базирана на знанието. Европейската квалификационна рамка – обхват, ограничения съдържание, изисквания към съдържанието и методиката на преподаване. Национална квалификационна рамка. Европейска кредитна система за професионално образование и обучение. Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. /Европа 2020/, Финансовата децентрализация. Необходимост. Ефекти.

Прилагани от учителя начини на преподаване съобразно представените и анализирани национални и европейски документи и учебното съдържание

2. Основи на предприемачеството

Тематична рамка:

Същност и значение на предприемачеството; Видове предприемачество;

Предприемачество и иновации; Предприемачески процес, предприемаческо мислене и поведение; Бизнес идея – същност и източници на възникване.  
Креативни методи и техники за идентифициране на възможности и създаване на бизнес идеи; Разпознаване на шансове – предварителна оценка на бизнес идеите.  
От бизнес идеята до устойчивия бизнес модел. Основен (базисен) бизнес план.  
Методически особености.

### 3. Фигурата на предприемача

Тематична рамка:

Характеристики на предприемача; Основни типове предприемачи; Мотивация на предприемача; Предприемачески риск; Етично бизнес поведение, корпоративна социална отговорност и екологично мислене; Умението да управляваме времето; Умението да формулираме цели; Умението да вземаме решение; Самооценка на личността; Персонален SWOT анализ.

### 4. Европейската кредитна система за професионално образование и обучение /ecvet/.

Тематична рамка:

Научното знание по избран от учителя учебен предмет.

Характеристика на Европейската система за кредити в професионалното образование и обучение /ECVET/. Цели. Въвеждане на „Единици резултати от учене“ (ЕРУ) и „Резултати от ученето“/РУ/. ECVET в България. Валидиране. Нормативна уредба.

Разработване на примерен вариант на „единица резултати от ученето“ и „резултати от ученето“ в годишното планиране на педагогическата дейност.

### 5. Държавно образователни стандарти /ДОК/ за учебното съдържание по икономическите дисциплини.

Тематична рамка:

Научното знание по избран от учителя предмет.

Цели и структура на ДОС. Национални изпитни програми /НИП/ - съдържание, функции, ефекти. Съответствие между преподаваното предметно учебно съдържание по икономическите дисциплини, НИП и ДОС.

Изготвяне на примерна програма за подготовка за държавни квалификационни изпити /теория и практика/ по икономическите дисциплини на основата на представените теоретични аспекти /ДОС, НИП и в съответствие с учебното съдържание.

## 6. Професионални компетенции по икономическите дисциплини.

Тематична рамка:

Научното знание по избран от учителя предмет.

Понятията „знания“, „умения“ и „компетенции“/„компетентности“. Критерии за подбор на учебното съдържание. Вътрешнопредметна, междупредметна и вертикална интеграция.

Методическа интерпретация на фрагмент от учебното съдържание по избран учебен предмет съобразно представените теоретични постановки.

## 7. Обучението като социален феномен и като взаимодействие учител-ученик.

Тематична рамка:

Научното знание по избран от учителя предмет.

Обучението в контекста на европейските и национални стратегии и програми.

Дейностно ориентиран подход. Компетентностен подход, Дидактическо общуване. Съвременни технологии, методи и техники за обучение – класно-урочни, извънурочни и извънкласни, СИП, и ЗИП, ИКТ-и проектно-базирани, интерактивни и др. технологии и техники.

Дидактически анализ на урок /или друга организационна форма/ по избран учебен предмет.

## 8. Самостоятелната работа на учениците в обучението по икономическите дисциплини.

Тематична рамка:

Научно знание по избран от учителя предмет.

Форми на организация, методи и средства за реализиране на самостоятелната работа. Типология на задачи за самостоятелна работа.

Представяне на примерен методически вариант за организиране на самостоятелна работа – по избор.

## 9. Измерване и оценяване на резултатите от учебно-познавателната дейност по икономическите дисциплини.

Тематична рамка:

Научно знание по избран от учителя предмет.

Оценяване на „входа“ в „процеса“ и на „изхода“ от обучението. Стандарти, критерии, показатели. Оценка на постиженията на учениците по професионални направления, професии, специалности, степени на професионална квалификация. Дидактическият тест – средство за контрол и оценка на знанията, уменията и компетентностите на учениците. Видове. Изисквания при съставяне на теста.

Представяне на примерен вариант за оценяване по избран учебен предмет на „входа“, в „процеса“ и на „изхода“.

## **II. ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ**

На изпита учителят – кандидат за четвърта професионалноквалификационна степен е необходимо да представи научното икономическо знание по избран от него учебен предмет, както и знания, умения и компетентности по педагогика и дидактика, свързани със спецификата на образователния процес по икономика. Предоставя се възможност за изява на лична професионална позиция и демонстриране на творческо мислене.

Изпитът е писмен, с продължителност 4 астрономически часа. Състои се от две части:

В първата част учителят показва умения за обобщена интерпретация на научното знание по учебния предмет, по който преподава.

Във втората част кандидатът представя научното знание по педагогика и дидактика от избраната тема и демонстрира приложението му в педагогическата практика.

На изпита се изтегля един въпрос на лотариен принцип.

Изпитът е анонимен. Дешифрирането се извършва след окончателното оформяне на оценката.

Писмените работи се проверяват от комисия и се оценяват с консенсус. Оценка под Мн. Добър 4,50 означава неуспешно положен изпит. Комисията оценява с точност до 0,50.

Оценката е окончателна и се обосновава с рецензия на комисията.

## **III. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА**

Андреев, М. Процесът на обучението. Дидактика. С., Унив. Изд. „Св. Кл. Охридски“, 1996.

- Андреев, М. Оценяването в училище. Доцимология. Унив. Изд. „Св. Кл. Охридски“, 1996.
- Бижков, Г. Реформаторска педагогика. С., 1994
- Бижков, Г. Теория и методика на дидактическите тестове С., 1996
- Бьодигер, М. Л. и В. Ланге Форми на груподинамичен тренинг. С., ИК „Семарш“, 2002.
- Георгиева М., Обща теория на статистиката, изд. Мартилен, С.2005г.
- Георгиева М., Сборник задачи по обща теория на статистиката, изд. Мартилен, С.2005 г.
- Георгиева – Лазарова, С. Педагогика на XXI век. В. Търново: Унив. Изд. „Св. Св. Кирил и Методий“, 2017
- Георгиева М., каменарова м., Методично ръководство по статистика с приложение на SPSS, изд. Мартилен, С.2014 г.
- Гюрова, в. И др. Интерактивността в учебния процес. С., Европрес, 2006
- Делибатова, В., Музеи и образование – фрагменти и акценти. В: Годишник на софийския университет „Св. Климент Охридски“. Факултет по педагогика.
- Дракър, П., Иновации и предприемачество, Класика и Стил, С., 2002
- Йоханес, Л., и колектив, Предприемачество и мениджмънт, част 1, изд. Дионис, 2007
- Кожухаров, Г., „Предизвикателства и рискове пред дигиталните технологии за директен маркетинг“, проект BG05M2OP001-2.009-0012, Сборник Седмата национална научна конференция с международно участие, УНСС, София, 2019
- Кожухаров, Г., „Маркетингови рискове в условия на интернационализация“, Дванадесетата международна научна конференция на тема: ЧЛЕНСТВОТО НА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ: ДВНАДЕСЕТ ГОДИНИ ПО-КЪСНО, 25 Октомври 2019 г., УНСС, София
- Kozhuharov, G., Risk management system in the marketing of the organization of the conditions of internationalization, Yearbook of UNWE, Publishing complex - UNWE, 2020, Sofia,
- Коцева М., Георгиева М., Ръководство по статистика, изд. УНСС, С.2004 г.
- Милков, Л. А. Педагогика. Шумен: Евро Клима, 2013
- Ненова, С. Дидактическата компетентност за иновативно развитие на организационната училищна среда. С., 2003
- Петров, П., М. Атанасова. Образователни технологии и стратегии на учене. С., „Веда Словена“ – ЖГ, 2001
- Радев, П., Обща училищна дидактика или събития, ситуации, обекти, субекти, конструкти и референти в училищното обучение и образование. Пловдив, Унив. Изд. „П. Хилендарски“, 2005
- Ръсел к., Ф. Картър, Психометрични тестове, 1000 нови начина за оценяване на личността, креативността, интелигентността, латералното мислене, кн. 1 и 2, София, Ик Лик, 2005
- Ташева, С., Д. Павлов. Иновации в технологията на обучение при професионалната подготовка
- Тодоров, К., Бизнес предприемачество, БАРМП, С., 2015
- Тодоров, К., Предприемачество и мениджмънт, Мартилен, С., 2009

Чавдарова-костова, С. и др., Педагогика. Унив. Изд. „Св. Климент Охридски“, 2012  
Нормативни актове свързани с професионалното образование: Закон за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

#### УЧЕБНИ ПЛАНОВЕ, УЧЕБНИ ПРОГРАМИ, ИЗПИТНИ ПРОГРАМИ, ДОС ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОФЕСИИ

Учебен план по конкретна професия и специалност. Напр.: Учебен план по професионално направление Финанси, Банково и застрахователно дело, професия Финансист, специалност Банково дело.

Учебната програма по конкретен предмет. Напр.: Учебна програма по Банково дело, по Счетоводство, по Икономическа информатика и т.н.

Национална изпитна програма(НИП) за провеждане на държавни изпити за придобиване на втора/трета степен на професионална квалификация по определена професия. Напр.: Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия Финансист, специалност Банково дело от направление Финанси, Банково и застрахователно дело. Държавни образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по конкретна професия от област на образование и професионално направление съгласно списъка на професиите за професионално образование и обучение.

УЧЕБНИЦИ, напр.:

Кънев, М Макроикономика, Мартилен

Кънев, М Микроикономика, Мартилен

Коцев Цв. и колектив, Финанси, Мартилен

Петров, Л. Основи на счетоводството, Мартилен

#### **Издания на ДИУУ:**

Диалогът в образованието - съвременност и перспективи. Съставители: Димитър Веселинов, Петър Петров, М. Тотоманова. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2021.

Съвременният учител и предизвикателствата на информационното общество, съставители: Росица Пенкова, Петър Петров. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2020

Квалификацията на учителите в Департамента за информация и усъвършенстване на учители, съставител: Росица Пенкова. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2020

Взаимодействието между средно и висше образование като фактор за повишаване качеството на образованието, съставители: Росица Пенкова, Петър Петров, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2019.

Съвременни педагогически технологии в образованието, съставители: Росица Пенкова, Катя Стоянова. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2018

Модернизация на образованието, съставител: Росица Пенкова. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2017

Съвременното училище и квалификацията на учителите, съставител: Росица Пенкова, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2016

Учителят и модернизирането на образованието – национални и европейски практики съставител: Росица Пенкова, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2015

Традиции и иновации в образованието, съставители: Даниела Миткова, Николина Цветкова  
Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2014

60 години Департамент за информация и усъвършенстване на учители, съставители: Росица Пенкова, Захари Захариев, Даниела Миткова. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2013.

Учителят: призвание, компетентност, признание, София, ДИУУ 2011

Електронно списание на ДИУУ „i-Продължаващо образование“, ISSN:1312-899X,  
<https://diuu.bg/emag/>